

แนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

Guidelines for The Development of Teachers in The Enrichment Curriculum on Creative Intellectual Skills for Young Children in Child Care Center under The Local Government Organization of Udon Thani Province

รัชฎาวรรณ เอกตาแสง¹, ฉลาด จันทรสมบัติ², ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์³
Ratchadawan Eaktaseang¹, Chalard Chantarasombat²,
Prapornti Kunakornpitak³

บทคัดย่อ

การวิจัยมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อสังเคราะห์กรอบการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการแนว
ทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อศึกษาการจัด
กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาดังแนบ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Associate Professor, Ph.D., Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Lecturer Dr., Faculty of Education, Rajabhat Udon Thani University

(Best Practice) 4) เพื่อสร้างและประเมินคู่มือการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 สังเคราะห์กรอบการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และระยะที่ 4 สร้างและประเมินคู่มือการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบ two-stage cluster sampling จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 17 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ S.D.

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการสังเคราะห์กรอบการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย การฝึกอบรม การลาศึกษาต่อ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การประชุมสัมมนา และการเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ และการสังเคราะห์แนวคิดความคิดสร้างสรรค์นำมาเป็นกรอบกิจกรรมการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

2.1 สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านครูปฐมวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2.2 ปัญหาการพัฒนาครูปฐมวัยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี พบว่า ด้านความคิดริเริ่ม มีปัญหา ได้แก่ ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ครูปฐมวัยไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการ เช่น การศึกษาดูงาน การจัดนิทรรศการ ทำให้ครูขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนาเด็ก และครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงาน ด้านความคิดคล่องแคล่ว มีปัญหา ได้แก่ ขาดการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ควรมีการออกกำลังกายในการเล่นกลางแจ้งพัฒนาการของเด็กแต่ละคนความพร้อมที่แตกต่างกันทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียน และ เด็กถามเมื่อมีความอยากรู้อยากเห็น ด้านความคิดยืดหยุ่น มีปัญหา ได้แก่ ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ การบริหารกล่อมเหน็บมัดเล็กมัดใหญ่ และครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงาน ด้านความคิดละเอียดลออ มีปัญหา ได้แก่ ครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงานควรศึกษาต่อ และขาดการฝึกอบรมเพื่อรับรู้สิ่งใหม่ๆ

2.3 ความต้องการแนวทางในการพัฒนาครูของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีความต้องการพัฒนาครู ได้แก่ การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ตามลำดับ รูปแบบการพัฒนาครูที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความคิดริเริ่มโดยภาพรวม ได้แก่ การประชุม สัมมนา การฝึกอบรม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบการพัฒนาครูที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ ด้านความคิดคล่องแคล่ว โดยภาพรวม ได้แก่ การประชุมสัมมนา การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการฝึกอบรม การพัฒนาครูที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความคิดยืดหยุ่น โดยภาพรวม ได้แก่ การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา และการจัดกิจกรรมทางวิชาการ การพัฒนาครูที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้านความคิดละเอียดลออ โดยภาพรวม ได้แก่ การประชุมสัมมนา การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการฝึกอบรม การพัฒนาครูที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ ลาศึกษาต่อ

3. ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษาต้นแบบ (Best Practice) ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว
ความคิดยืดหยุ่น และ ความคิดละเอียดลออ

4. ผลการสร้างและประเมินคู่มือการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอุดรธานี ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การประเมินแนวทางการพัฒนา
โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากทั้ง
4 ด้าน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาครู

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to synthesize framework for teacher development in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani, (2) to study the present problems, needs and factors of creativity in learning activity management for pre-school students in child care center under the local government organization, Udon Thani, (3) to study the development of creative intellectual skill of pre-school students in master school (Best Practice), (4) to create and evaluate the development of teachers in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani by using mixed method which is consisted of 3 phases as follows:

1. The synthesis framework of teacher development in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care center under the local government organization, Udon Thani, Phase

2. The study of problems and needs in order to enrich curriculum on creative intellectual skills for young children in child care center under the local government organization of Udon Thani, Phase

3. The study of the guidelines of creativity for the development of young children's creative skills in the schools, 3 schools in total, under the local government organization, Udon Thani, and phase

4. The creativity and evaluation of the development of teachers in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani. The sample in the research were 340 of pre-school teachers under the local government organization, Udon Thani. The design of this research was researched by using a random two-stage cluster sampling technique. The instruments consisted of: (1) the surveys of teachers' perspectives about problems and needs in the event of a creative intellectual skills of young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani. The instrument using in this data collection was a rating scale 5 levels of Likert of 17 questions. (2) The statistic interviews used in this study included the \bar{X} , S.D.

The results of the study were as follow:

1. The synthesis framework for teacher development in the enrichment curriculum on creative intellectual skills of young children in child care centers consisted of training, education leave for further study, self-directed learning, the symposium and the participation of academic activities. Moreover, the synthesis of ideas, creativity, and creative activities taken as a creative thinking framework consisted of originality, fluency flexibility, and elaboration.

2. The study on problems and needs of creativity in learning activity management for pre-school students in child care center under the local government organization, Udon Thani.

2.1 Current conditions

The findings of evaluation in teachers' satisfaction on the current conditions on creative thinking development program in learning

activity in child care center, in overall, the satisfaction was in “fair,” level in every sections.

2.2 Problems of teacher development in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani included a lack of educational outings. In fact, pre-school teachers barely have academic trained such as observation or exhibitions that caused teachers lacked of creativities to develop activities plans for children. Furthermore, many teachers had no knowledge of this line of work. The problems in fluency thinking part were lack of training, meeting , and seminars.

2.3 The needs for the teacher development in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani found that pre-school teachers, in overall, admired to improve teachers' skills in many ways their most requirements were conferences, seminars, training, workshops and academic activities, respectively. The minimal requirement for teacher development model was to learn by themselves.

3. The study on the development of creative intellectual skill of pre-school students in master school (Best Practice) consisted of the development of learning activities in 4 creative thinking skills included originality, fluency flexibility, and elaboration.

4. The creativity and evaluation of the development of teachers in the enrichment curriculum on creative intellectual skills for young children in child care centers under the local government organization, Udon Thani and feasibility was plan development overall the of evalation the that found .parts 4 in helpful

Keywords : Guidelines for The Development of Teachers

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาและเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งกำหนดให้การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐาน และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งการจัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงให้ความสำคัญกับแผนงานด้านการศึกษาเป็นเรื่องหลักไปพร้อม กับแผนงานด้านอื่นๆ โดยการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุน

ทางการศึกษา (ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. 2545 : 10-11)

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้านโดยเฉพาะการพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ จะทำให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก คนที่มีคุณภาพในการคิดที่ดีจะมีสมรรถภาพทางสมองดี หรือผู้ที่มีสมรรถภาพทางสมองที่ดีจะมีผลผลิตของการคิดที่ดี ดังนั้นในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาหรือส่งเสริมสมรรถภาพสมองควบคู่กับวิธีการคิด การคิดและการสอนคิด จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพสูงเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพในทุกด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา

คุณธรรม และการเป็นพลเมืองดีที่ดีของประเทศ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจัยที่สำคัญคือ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเรียนรู้ จากการปฏิบัติในบริบทที่เป็นจริง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยกระดับความรู้ของบุคคลและกลุ่ม (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2549 : 46) และจากที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมทักษะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี พบว่ายังมีปัญหาสำคัญที่เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตจากสถานศึกษายังมีคุณภาพไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการพัฒนาประเทศ ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาถึงแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นในฐานะผู้วิจัยเป็นครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอนาขุ่น จังหวัดอุดรธานี ที่รับผิดชอบงานด้านการสอน

ส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษา มีพัฒนาการตามเกณฑ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาครบทั้ง 4 ด้าน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคู่มือการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งผลวิจัยนี้จะเป็นคู่มือในการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานและการจัดการศึกษา เขตเทศบาลตำบลโนนทอง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุน และปรับปรุงการดำเนินการบริหารด้านการศึกษาในท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์กรอบการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

3. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาต้นแบบ (Best Practice)

4. เพื่อสร้างและประเมินคู่มือการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี จำนวน 20 อำเภอ ครูทั้งหมดจำนวน 1,894 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ใช้เทคนิคการสุ่มแบบ two-stage cluster sampling ครูจำนวน 340 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 สอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended Form) เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริม

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

การสร้างและการหาคุณภาพ

เครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบการประเมินและแนวทางการประเมิน

2. สร้างแบบประเมินโดยเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาของแนวทาง ซึ่งเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องของภาษาและความถูกต้องของข้อคำถาม

3. แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ก่อนแล้วจึงนำไปใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 อำนาจจำแนกโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ

(Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์กรอบการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

การสังเคราะห์แนวคิดการพัฒนาครูจากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษาของไทย และต่างประเทศ จำนวน 7 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมา นำมาเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาครูครั้งนี้ประกอบด้วย การฝึกอบรม การลาศึกษาต่อ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การประชุมสัมมนา และการเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ ทั้งนี้พิจารณาเลือกองค์ประกอบที่มีค่าความถี่ ร้อยละ 40 ขึ้นไป และการสังเคราะห์แนวคิดความคิดสร้างสรรค์จากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์นำมาเป็นกรอบแนวคิดความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย

ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว
ความคิดยืดหยุ่น และความคิด
ละเอียดลออ พิจารณาเลือกองค์ประกอบ
ที่มีค่าความถี่ ร้อยละ 50

2. ผลการศึกษาสภาพ
ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การ
พัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี
พบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น โดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัด
กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด
อุดรธานี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านครูปฐมวัยมีความ
คิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่
ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว
ด้านความคิดละเอียดลออ และความคิด
ยืดหยุ่น ตามลำดับ และปัญหา/อุปสรรค
การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด
อุดรธานี 4 ด้าน พบว่า ด้านความคิด

ริเริ่ม มีปัญหา คือ ครูขาดการศึกษา
งานนอกสถานที่ ครูปฐมวัยไม่ค่อยได้รับ
การฝึกอบรมทางวิชาการ เช่น การศึกษา
ดูงาน การจัดนิทรรศการ ทำให้ครูขาด
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนาเด็ก
และครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงานด้าน
ความคิดคล่องแคล่ว

3. ผลการศึกษากิจการ
จัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กปฐมวัย ในสถานศึกษาต้นแบบ
(Best Practice)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูปฐมวัยของ
สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการจัด
กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดีมาก (Best
Practices) จากสถานศึกษา 3 แห่ง
ประกอบด้วย 1) โรงเรียนอนุบาล
หนองหานวิทยายน อำเภอหนองหาน
จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2) โรงเรียนบ้านชำป่าหิน อำเภอกู่แก้ว
จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3
3) โรงเรียนบ้านม่วงคอนสาย อำเภอ
กู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 3 และจากโรงเรียนที่ประสบ
ผลสำเร็จ (Best Practices) มาเป็น
แนวทางในการร่างคู่มือการจัดกิจกรรม

ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคู่มือการการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูปฐมวัยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน สำหรับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี 4 ด้าน พบว่า ด้านความคิดริเริ่ม มีปัญหา อุปสรรค ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ครูปฐมวัยไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการ เช่น การศึกษาดูงาน การจัดนิทรรศการ ทำให้ครูขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนาเด็กและครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงาน ด้านความคิดคล่องแคล่ว มีปัญหาอุปสรรค ขาดการฝึกอบรมประชุม สัมมนา ควรมีการออกกำลังกายในการเล่นกลางแจ้งพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ความพร้อมที่แตกต่างกันทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียน และเด็กถามเมื่อมีความอยากรู้อยากเห็นด้านความคิดยืดหยุ่น มีปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ การบริหารกล่อมเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ และครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงาน ด้านความคิดละเอียดลออ มีปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ครูมีความรู้ไม่ตรงกับสายงาน ควรศึกษาต่อ และ ขาดการฝึกอบรมเพื่อรับรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูปฐมวัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาครู ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะความชำนาญในการทำงานตลอดจนการปรับเปลี่ยนบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ร่วม

สัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องผลการวิจัยของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2550 : 14) ได้ให้ความหมายการพัฒนาครูเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้นทั้งนี้ การพัฒนาบุคลากรมีวิธีการหลายวิธี เช่น การฝึกอบรมตามหลักสูตร การฝึกปฏิบัติตามโปรแกรมพัฒนา การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน และการประชุมสัมมนา

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูปฐมวัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดละเอียดลออ และความคิดยืดหยุ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางในการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาจำเป็นอย่างยิ่ง

ที่จะต้องมีการพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัย และควรพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต และการจำแนก การเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์และเวลา ทั้งนี้กระบวนการพัฒนาจะต้องเริ่มจากสิ่งที้ง่ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนขึ้น สอดคล้องผลการวิจัยของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533 : 45) ได้ให้แนวคิดความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเด็กและสามารถส่งเสริมให้พัฒนาได้ด้วยการฝึก การปฏิบัติ หรือการส่งเสริมที่ถูกต้อง ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนความคิดสร้างสรรค์ก็คือ การสอนให้นักเรียนคิดจินตนาการนักเรียนลงมือปฏิบัติ และฝึกคิดสร้างสรรค์จริงๆ ตลอดจนการฝึกระดมสมองซึ่งการสอนเช่นนี้จะทำให้ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กพัฒนาขึ้นและแนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น คือ การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการแสดงออกทางความคิดด้วยการพูดการกระทำและการสร้างสรรค์ผลงานตามจินตนาการของเด็ก

3. ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษาต้นแบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ครูปฐมวัยของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก (Best Practices) จากสถานศึกษา 3 แห่ง ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3
- 2) โรงเรียนบ้านซำป่าหัน อำเภอภูแก้ว จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3
- 3) โรงเรียนบ้านม่วงคอนสาย อำเภอภูแก้ว จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3

และจากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นแนวทางในการร่างคู่มือการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี สอดคล้องกับผลกาศึกษาของวารางคณาภิรชชช (2548) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาาระดับและเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชาย-

หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี โรงเรียนสาธิตอนุบาลมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ศูนย์กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ของ Jellen และ Urban ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ มีความคิดสร้างสรรค์ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.5$

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานีควรเผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่องนี้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูปฐมวัย เป็นต้น

1.2 ควรนำคู่มือการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในรูปแบบอื่น นอกเหนือจากการพัฒนาครูใน 5 รูปแบบ ได้แก่ การฝึกอบรม การลาศึกษาต่อ การประชุมสัมมนา การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ

2.2 ควรนำผลจากปัญหาความต้องการ การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ที่มีผลการประเมินในระดับความคิดเห็นที่มีคะแนนเฉลี่ยปานกลาง มาทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน) เฉพาะกิจ.
- วิชัย แหวนเพชร. (2554). *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ พุทธศักราช*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). *อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : หน้าที่และบทบาท*. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.